

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ВК 1.2.(М.2) ЕТНОСИ ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ВК 1.2.(М.2) Етноси та міжкультурна комунікація
Статус дисципліни	Вибіркова, цикл професійної підготовки блоку дисциплін відповідно до траєкторії студента чи курсанта
Рівень вищої освіти, форма навчання	Перший (бакалаврський), денна форма
Освітньо-професійна програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рік навчання, семестр	2-й рік (4 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Логвиненко Вікторія Михайлівна, к. філос. наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Е-mail	v.logvynenko@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=771
Консультації	Згідно з розкладом консультацій кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук

2. Анотація до курсу

Зміст навчальної дисципліни «Етноси та міжкультурна комунікація» спрямований на вивчення етносу як соціального організму, розгляд ознак етносу: мова, культура, релігія, етнічна свідомість та ін.; етнічних особливостей народу крізь призму вербальної комунікації; міжкультурних відмінностей невербальних кодів комунікації (зовнішній вигляд і одяг; мова тіла; норми та особливості просторової і часової організації спілкування; допоміжні засоби спілкування); типів культур і міжкультурні стилі комунікації; міжкультурну комунікацію в міжнародному культурному обміні.

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою викладання освітнього компонента «Етноси та міжкультурна комунікація» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними закономірностями формування етносу, етнічних особливостей психіки людей, національного характеру, національної самосвідомості, етнічних стереотипів та установок; основами міжкультурної комунікації та з'ясування її значення в міжнародному культурному обміні.

3.2. Завдання:

- розкриття сутності, змісту та особливостей розвитку етносу;
- формування знань про закономірностями розвитку етносу, етнічних стереотипів, цінностей, етнічних особливостей психіки людей;
- розкриття особливостей формування українського національного характеру;
- формування обізнаності щодо базових засад, сучасних теорій, концепцій, технологій і методів у сфері міжкультурної комунікації;
- формування вмінь аналізувати особливості різних культур в професійних контекстах;
- формування вмінь інтегруватись до міжнародної команди на засадах етнокультурної компетентності, застосовуючи стратегії мовної і комунікативної поведінки з високим ступенем міжкультурної коректності.

3.3. Компетентності:

Загальні компетентності

- ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК07. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- ЗК09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК 04. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади
- ФК 07. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці
- ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення
- ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері

3.4. Програмні результати навчання:

- РН 01. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами
- РН 02. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань
- РН 08. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях
- РН 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

- РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень
- РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований і складається з 8 тем, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає проведення 2 контрольних контрольних робіт. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально та у групі ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	4,5 кредити / 135 академічних годин, з яких: лекцій –32 годин, практичних – 32 годин, самостійної роботи –71 година.
Форми навчання	лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (у тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у поза аудиторний час з подальшою їх перевіркою на семінарських заняттях).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
4-ий семестр					
Тема 1. Етнорасова мозаїчність людства.	17	4	4		9
Тема 2. Феномен етносу	17	4	4		9
Тема 3. Статичні та динамічні характеристики етносу	17	4	4		9
Тема 4. Етнопсихологічна специфіка народів світу	17	4	4		9
Тема 5. Психологічна своєрідність українського народу	17	4	4		9
Тема 6. Міжкультурні відмінності народів	17	4	4		9
Тема 7. Етнічні конфлікти	17	4	4		9
Тема 8. Міжкультурна комунікація в міжнародному культурному обміні	16	4	4		8
Усього годин за семестр	135	32	32		71
Усього годин	135	32	32		71

Інформаційний обсяг дисципліни

Тема 1. Етнорасова мозаїчність людства. Основи антропологічної класифікації. Антропология та расология. Походження та формування рас. Основні расові ознаки. Морфологічні і фізіологічні особливості. Формування расової картини світу. Характеристика основних, великих рас. Малі і перехідні расові групи. Малі групи Європи. Метисація. Формування антропологічних рис українців. Основні антропологічні області. Центральноукраїнська антропологічна область. Карпатська антропологічна область. Південна (нижньодніпровсько-прутська) антропологічна область. Північна антропологічна область. Локальні варіанти. Одонтологічні, гематологічні, дерматогліфічні дослідження.

Тема 2. Феномен етносу. Етнос як соціальний організм певної території і певних груп людей. Ознаки етносу: мова, культура, релігія, територія. Етнічні групи. Етноінтегруюча роль національної релігії. Національна ідея. Роль у збереженні етносу національної ідеї. Проблема побудови процесу етногенезу. Умови походження та модифікації етносу. Поняття маргінальності. Етнічний маргіналізм як відсутність чіткої етнокультурної орієнтації. Втрата національно-культурних цінностей як наслідок маргіналізації. Проблема визначення поняття «нація». Нація як духовно-соціальний різновид стійкої людської спільності. Основні етнічні і культурологічні ознаки нації. Етнос та нація. Версії етногенезу української нації. Специфіка національних відносин. Поняття про національну ідентифікацію.

Тема 3. Статичні та динамічні характеристики етносу. Структурні елементи психічного складу. К.Юнг про архетипи колективного підсвідомого як основи психічного складу етносу. Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації. Компоненти ментальності. Національна ідея. Шляхи реалізації національної ідеї. Національний характер. Основні структурні компоненти національного характеру. Національне та загальнолюдське в характері. Фактори розвитку національного характеру. Д.Чижевський про риси українського національного характеру. Визначення національної свідомості. Соціальна філософія про національну свідомість. Національна свідомість як одна із найважливіших психологічних ознак нації. Процес формування національної свідомості. Головні ознаки національної свідомості. Мова та національна свідомість етносу. Національна свідомість і національна самосвідомість. Ознаки етнічної самосвідомості. Проблема етнічної установки в етнопсихології. Етнічні стереотипи. Структура та зміст етнічних стереотипів. Причини стереотипізації. Основні соціальні функції стереотипів. Психологічні механізми засвоєння соціотипової поведінки: соціалізація, наслідування, ідентифікація. Автостереотипи та гетеростереотипи. Ознака та умови виникнення етноцентризму. Етноцентризм і націоналізм. Роль практичного психолога у розв'язанні проблеми зниження етноцентризму та стереотипізації оцінок.

Тема 4. Етнопсихологічна специфіка народів світу. Етнопсихологічна специфіка народів Європи та Америки. Самобутність психологічного образу англійців. Етнічний характер французів. Специфіка національного характеру німців. Експресивність як психологічний маркер італійців та іспанців. Національний характер скандинавських народів. Національні риси характеру та ментальність американців. Своєрідність психології народів Азії та Африки. Психологічний склад народів Далекого і Середнього Сходу. Психологічна характеристика японців і китайців. Концепція «обличчя». Корейський національний характер. Сучасні психологічні стереотипи у відношенні до арабів. Посилене почуття релігійності у арабів. Психологічний образ африканця. Африканський негритуд.

Тема 5. Психологічна своєрідність українського народу. Психічний склад української нації. Національний характер. Формування українського національного характеру. Середовище проживання етносу. Екологічний чинник. Вплив екологічного чинника на психологічну діяльність українського етносу. Взаємодія з іншими народами та формування українського національного

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

характеру. Вплив геополітичного чинника на український національний характер. Формування української самосвідомості. Чинники формування української самосвідомості. Сім'я і формування українського національного характеру. Традиції та уклад української сім'ї.

Тема 6. Міжкультурні відмінності народів. Часова і просторова картини світу. Розподіл часу в різних культурах. Горизонтальна і вертикальна площина часу. Ставлення до часу як наслідок географічних, кліматичних, культурно-філософських розбіжностей народів. Уявлення про вікові періоди життя людини в різних народів. Мовне вираження національної специфіки. Сутність, основні види і функції невербальної комунікації. Зовнішній вигляд і одяг. Мова тіла.

Тема 7. Етнічні конфлікти. Етнічний конфлікт. Передумови етнічних конфліктів. Види та стадії розвитку етнічних конфліктів. Фактори, які впливають на виникнення етнічних конфліктів. Сучасні західні концепції соціального конфлікту. Стратегія поведінки в етнічному конфлікті. Врегулювання і вирішення етнічних конфліктів. Нейтралізація етнічного конфлікту. Самозагасання етнічного конфлікту. Сценарії руйнування поліетнічного суспільства. Роль сучасна світова спільнота у розв'язанні етнічних конфліктів.

Тема 8. Міжкультурна комунікація в міжнародному культурному обміні. Міжкультурна комунікація. Міжкультурна компетентність та толерантність. Культурологічний, лінгвістичний, етичний, соціально-комунікативний, психологічний, професійноприкладний аспекти міжкультурної комунікації. Типи культур. Виміри, за якими різняться типи культур: спрямованість на широкий /вузький контекст вияву культури; перевага індивідуалізму/колективізму; дистанція влади; ставлення членів соціального колективу до невизначеності життєвих ситуацій (т. зв. уникнення невизначеності); маскуліність / фемінність. Міжнаціональна та міжетнічна взаємодія.

6. Завдання для самостійного опрацювання

З метою закріплення отриманих практичних навиків, здобувачі освіти виконують індивідуальні завдання. Тематика індивідуальних завдань відображені у електронному освітньому середовищі «Віртуальний університет». Індивідуальне завдання – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань студентами у процесі навчання. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача. Відповідно інноваційним технологіям навчання, різноманітністю індивідуальних занять є індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ). Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Етноси та міжкультурна комунікація» є видом обґрунтування індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

7. Методи навчання

Основні форми організації навчання: лекції, семінарські заняття із поточним контролем, виконання індивідуальних завдань, тематична контрольна робота, консультації.

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні і практичні (аспект передачі і сприймання навчальної інформації); індуктивні та дедуктивні (логічний аспект); репродуктивні та проблемно-пошукові (аспект мислення); самостійної діяльності (аспект управління умінням).
2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усний, письмовий, тестовий.
3. Логічні методи навчання – моделювання, абстрагування, аналізу і синтезу, формалізації, індуктивний, дедуктивний.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Комп'ютери на базі процесорів Intel Pentium Gold G5400, компоненти програмного забезпечення MS Office 365 (Teams, PowerPoint, Word, Excel,), електронне освітнє середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

9. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf та «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf.

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має за мету перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти знань з дисципліни «Етноси та міжкультурна комунікація». Для поточного контролю якості знань здобувачів вищої освіти використовуються такі форми: усні опитування та індивідуальні відповіді на семінарських заняттях; підготовка оглядів сучасної спеціальної літератури; тестування за окремими темами курсу; підготовка рефератів (презентацій) до семінарських занять.

Оцінювання результатів поточного контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються викладачем при виставленні підсумкової оцінки за диференційований залік.

Вид робіт	Формат проведення та критерії оцінювання
Тестові завдання	З метою самоконтролю засвоєних знань, курсом передбачено проходження 8 тестових завдань до кожної теми у електронному курсі «Віртуального університету». За виконання кожного тесту можна отримати 1 бал.
Контрольна робота	Курсом передбачено виконання 2-х контрольних робіт. Типові завдання та критерії оцінювання наведені у електронному курсі «Віртуального університету». За виконання кожної контрольної роботи можна отримати до 5 балів.
Робота на семінарському занятті; самостійна робота	Оцінювання здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД». За роботу на 16 семінарських заняттях можна отримати до 32 балів.

Підсумковий контроль

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку з використанням електронного навчального середовища «Віртуальний університет».

Допуск до семестрового контролю здійснюється за умови виконання здобувачем двох контрольних робіт у середовищі «Віртуальний університет».

Семестровий контроль (залік) проводиться у формі тестування в електронному навчальному середовищі Віртуальний університет (50 тестових завдань закритого типу з вибором однієї правильної відповіді). На виконання відводиться 50 хв. (1x50).

**Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук**

Підсумкова семестрова оцінка обчислюється як сума балів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою і переводяться в національну (чотирибальну) шкалу (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, для заліків – “зараховано”, “не зараховано”).

Підсумкова семестрова оцінка			
Поточний контроль (50 балів)			Семестровий контроль (диференційований залік) (50 балів)
Семінарські заняття (32 бали)	Контрольна модульна робота (10 балів)	Тестові завдання до тем (8 балів)	
16x2 бали	2 КРx5 балів		Підсумкове тестування – 50 балів (50x1 бал)

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, поданих у наступній таблиці.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсowego проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
36-50	FX	незадовільно	не зараховано
0-35	F		

10. Політика курсу

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf

Академічні очікування від здобувачів – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов’язкове відвідування і виконання практичних занять та завдань самостійної роботи.

Політика щодо термінів виконання завдань та ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються у електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи:

- заборгованість із поточного контролю;
- заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом проходження тестових завдань та виконання контрольних робіт згідно із тематичним планом курсу. Ліквідація заборгованості з підсумкового контролю організовується в форматі перездачі диференційованого заліку.

Дотримання принципів академічної доброчесності: роботи (завдання) виконуються здобувачами самостійно, ідеї та ініціативи інших авторів використовуються лише при належно оформленому цитуванні.

Поведінка в аудиторії – неприпустимо запізнення та користування телефоном на заняттях, за винятком виконання громіздких обчислень та використанні додаткових програм в освітніх цілях; повага до думки інших колег; дотримання норм культури мовлення та ін.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

1. **Бахов І. С.** Професійна міжкультурна компетентність майбутніх фахівців: монографія. Міжрегіон. Акад. упр. персоналом. Київ : Персонал, 2013. 273 с.
2. **Загороднова В. Ф.** Основи міжкультурної комунікації : навч. посіб. Бердянський державний педагогічний університет. Бердянськ : БДПУ, 2018. 314 с.
3. **Марченко О. М.** Етнологія народів світу : навч. посіб. для студентів гуманітар. ф-тів і ВНЗ /; Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кропивницький : ПОЛІМЕД-Сервіс, 2019. 380 с.
4. **Павленко В. М.** Етнопсихологія : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 448 с.
5. **Пришляк О. Ю.** Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціально-професійних професій: теоретичний контекст: монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В. [вид.], 2021. 551 с.

11.2. Додаткова:

1. **Загнітко А., Гнатюк Л.** Когнітивно-концептуальні та функційно-прагматичні вияви міжперсональних дискурсів у міжкультурному просторі: монографія. Донецьк: нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця : Твори, 2020. 133 с.
2. **Коваль Г.В., Логвиненко В.М.** Етнічна толерантність соціального працівника: особливості та прикладні аспекти. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2020. Вип. 1., С. 87-94.
3. **Логвиненко В.М.** Етнопсихологія. Короткий словник з гуманітарних дисциплін. Львів: ЛДУБЖД, 2016. С. 118-139.
4. **Логвиненко В.** Роль соціального працівника в процесі соціокультурної інтеграції мігрантів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Транскордонна безпека: політико-правовий, соціально-економічний, гуманітарний та екологічний вимір» Львів, 2017, С.89-91.
5. **Логвиненко В.М., Грицанюк В.В.** Етнокультурна компетентність майбутніх фахівців соціальної роботи в контексті сучасних вимог до освітнього процесу. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка», 2019, Вип. 19, С. 106-110.
6. **Міжкультурна комунікація в університетському освітньому просторі:** колект. монографія / [Н. І. Ушакова та ін.]; за ред. Н. І. Ушакової; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. 230 с.
7. **Мова і міжкультурна комунікація:** теорія та практика: колект. монографія за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 14 трав. 2020 р. / [О. Балацька та ін. ; наук. ред.: Н. Сизоненко ; редкол.: Т. Шаравара та ін.]; Полтав. держ. аграр. акад., Каф. гуманітар. і соц. дисциплін, Запоріж. нац. ун-т, Ф-т інозем. філології, Філол. ф-т. Київ : Ліра-К, 2020. 255 с.

**Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук**

8. **Павлюк С.** Енциклопедичний словник понять і термінів з етнології [Текст] /НАН України, Ін-т народознавства. - 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : Ін-т народознавства НАНУ, 2020. 447 с.
9. **Ahrndt, Shannon,** Intercultural Communication. 2020. Open Textbook Library. URL: <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/intercultural-communication>
10. **Godwin-Jones, Robert.** Language and Culture in Context - A Primer on Intercultural Communication 2020. Open Textbook Library. URL: <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/language-and-culture-in-context-a-primer-on-intercultural-communication>
11. **Kennedy V.** Beyond Race: Cultural Influences on Human Social Life. 2018. <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/beyond-race-cultural-influences-on-human-social-life>

11.3. Інформаційні ресурси:

1. **Віртуальний університет ЛДУБЖД.** [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.** [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. **Open Textbook Library.** Available at: <https://open.umn.edu/opentextbooks/>

Розглянуто на засіданні кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук протокол від «28» серпня 2023 р. № 1

РОЗРОБНИК

Доцент кафедри соціальної роботи,
управління та суспільних наук
кандидат філософських наук, доцент

Вікторія ЛОГВИНЕНКО

«28» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри соціальної роботи,
управління та суспільних наук, доктор
педагогічних наук, доцент

Андрій ЦЮПРИК

«28»серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Соціальна робота»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
кандидат історичних наук, доцент

Емілія КОСТИШИН

«28» серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту,
кандидат педагогічних наук

Ірина БАБІЙ

«28»серпня 2023 р.

Дата актуалізації*					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					